

2016/2271(INI)

28.3.2017

OPINIA

Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

dla Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu
(2016/2271(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Marju Lauristin

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych zwraca się do Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- A. mając na uwadze, że w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) zatrudnionych jest w Europie obecnie sześć milionów osób; mając na uwadze, że 40 % pracowników europejskich posiada niewystarczające umiejętności cyfrowe i doświadcza trudności w uczeniu się przez całe życie; mając na uwadze, że system edukacji i szkolenia powinien zostać dostosowany i wzmocniony, aby dopasować się do wymogów cyfrowego rynku pracy;
  - B. mając na uwadze, że istnieje znaczne zróżnicowanie ze względu na płeć w zakresie zatrudnienia i szkoleń w sektorze ICT, co ma bardzo negatywny wpływ na równość na rynku pracy;
  - C. mając na uwadze, że cyfryzacja przenika dogłębnie wszystkie obszary przemysłu, gdyż zwiększa jego konkurencyjność dzięki innowacyjnej i zrównoważonej produkcji towarów i usług, która napędza wzrost gospodarczy, tworząc miejsca pracy i dobrobyt, ale także piętrzy wyzwania, które wymagają aktywnego udziału partnerów społecznych w zapewnianiu sprawiedliwej transformacji cyfrowej;
  - D. mając na uwadze, że wartość dodana i zatrudnienie w przemyśle od dziesięcioleci wykazują tendencje spadkowe w ujęciu względnym, co prowadzi do zakłóceń gospodarczych i w niektórych przypadkach wywiera negatywny wpływ na spójność społeczną i regionalną;
  - E. mając na uwadze, że cyfryzacja może prowadzić do nawiązywania nowych relacji między osobami, grupami, maszynami i systemami oraz mogą powstać przez to synergie ludzkiej kreatywności i sztucznej inteligencji;
  - F. mając na uwadze, że średnio 9 % miejsc pracy jest wysoce zagrożonych automatyzacją, a w przypadku 25 % miejsc połowa zadań zmieni się znacząco na skutek automatyzacji;
  - G. mając na uwadze, że według Komisji popyt na pracowników o wysokich kwalifikacjach cyfrowych stale rośnie, a w przypadku braku odpowiednich działań może sięgnąć poziomu 756 tys. wakatów do 2020 r., co zaszkodzi europejskiemu wzrostowi i konkurencyjności; mając na uwadze, że obecne systemy edukacji i szkolenia powinny zostać zmienione, aby lepiej reagować na zapotrzebowanie na cyfrowym rynku pracy i zwiększać poziom zatrudnienia;
  - H. mając na uwadze, że dostosowanie do rozwoju technicznego oraz wynikających z niego zmian środowiska pracy będzie stanowić zadanie nieprzerwanie i trwale towarzyszące przedsiębiorcom, związkom zawodowym i decydentom politycznym w najbliższej przyszłości; mając na uwadze, że jednym z głównych wyzwań będzie dostosowanie systemów edukacji i szkolenia do potrzeb cyfrowego rynku pracy i zapewnienie, że cyfryzacja przemysłu będzie uzupełniać pracę człowieka;
1. podkreśla, że cyfryzacja przemysłu stanowi duże wyzwanie i szansę zarówno w

kontekście tworzenia i utraty miejsc pracy, jak i organizacji pracy, podkreśla, że cyfryzacja przemysłu wymaga ukierunkowanych reakcji ze strony Komisji i państw członkowskich, w konsultacji z partnerami społecznymi, dotyczących polityki w zakresie zatrudnienia, polityki społecznej, edukacyjnej i podatkowej, rozszerzenia rokowań zbiorowych, a także stworzenia nowoczesnej infrastruktury; podkreśla, że cyfryzacja przemysłu powinna być tak ukierunkowana, by przyczyniła się do poprawy warunków pracy;

2. podkreśla, że nowe formy pracy oparte na cyfryzacji często wiążą się oddzieleniem miejsca pracy od przedsiębiorstwa, co stanowi wyzwanie w dziedzinie mającego zastosowanie prawa pracy, ochrony socjalnej i umów zbiorowych, w tym w zakresie stosowania zasady równego traktowania w tym samym miejscu pracy; jest zaniepokojony rosnącą liczbą niepewnych form zatrudnienia w przemyśle, w tym fikcyjnego samozatrudnienia i nadużywanych umów zerogodzinowych; podkreśla, że ochrona pracowników musi zostać zapewniona jednakowo dla wszystkich na cyfrowym rynku pracy;
3. zwraca uwagę na duże różnice regionalne w zakresie cyfryzacji przemysłu, które wpływają na zatrudnienie, wydajność i wzrost, zwłaszcza w przypadku MŚP; zwraca uwagę na to, że w zakresie cyfryzacji występują nie tylko podziały regionalne, ale i społeczne, a także między przedsiębiorstwami; wzywa zatem do podjęcia wysiłków w celu usprawnienia rozwoju infrastruktury cyfrowej sprzyjającej włączeniu, w tym w zakresie dostępu szerokopasmowego, i na rzecz wsparcia MŚP, zwłaszcza w zapóźnionych regionach; wzywa Unię do wspierania inwestycji w strukturę cyfrową i do wydajniejszego wykorzystywania europejskich funduszy w tym względzie; podkreśla konieczność promowania powszechnego dostępu do internetu, w tym dla osób i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji mieszkających na obszarach wiejskich;
4. uważa, że publiczne innowacje cyfrowe oraz standardy otwarte są sposobem na przeciwdziałanie koncentracji wiedzy cyfrowej w kilku przedsiębiorstwach przemysłowych, a tym samym na promowanie zrównoważonego rozwoju cyfrowego w państwach członkowskich;
5. podkreśla znaczenie, jakie ma tworzenie sieci kontaktów oraz współpraca w zakresie prowadzonych już krajowych inicjatyw na rzecz cyfryzacji, takich jak projekt Industrie 4.0, oraz wzywa do podjęcia zwiększonych wysiłków na rzecz wsparcia regionów i sektorów, które pozostały w tyle, w celu zapewnienia równych szans i promowania większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; podkreśla potencjał ośrodków kompetencji cyfrowych we wspieraniu cyfryzacji przemysłu, zwiększaniu konkurencyjności istniejących przedsiębiorstw i zachęcaniu do tworzenia nowych;
6. zwraca uwagę, że transformacja cyfrowa jest złożonym zjawiskiem, którym należy zająć się również na szczeblu europejskim, aby uniknąć fragmentacji jednolitego rynku, oraz że w związku z tym pożądana jest bliska współpraca z zainteresowanymi stronami na szczeblu krajowym i regionalnym;
7. wzywa Komisję i państwa członkowskie do regularnego monitorowania i oceny – we współpracy z ich partnerami społecznymi – wpływu cyfryzacji na jakość, liczbę oraz typ stanowisk pracy, a także popytu na umiejętności i kwalifikacje, oraz do adekwatnego dostosowywania właściwych zakresów polityki, aby chronić prawa pracowników,

zagwarantować uczciwą konkurencję i dopilnować, aby cyfryzacja przyczyniała się do poprawy standardów socjalnych i warunków pracy; zwraca uwagę, że z powodu cyfryzacji przemysłu dysproporcja pomiędzy tworzeniem a utratą różnych rodzajów miejsc pracy może mieć wpływ na stabilność finansową systemów zabezpieczenia społecznego, systemów emerytalnych oraz systemów ubezpieczeń od utraty pracy w państwach członkowskich; przypomina, że cyfryzacja przemysłu nie będzie miała jednakowego wpływu na wszystkie przyszłe miejsca pracy oraz że nie należy bagatelizować znaczenia ludzkiej interakcji;

8. dostrzega wpływ, jaki nowe modele biznesowe oparte na technologiach cyfrowych wywierają na rynek pracy, a także na popyt na umiejętności cyfrowe pracowników i usługodawców; podkreśla, że cyfryzacja daje możliwość repatriacji produkcji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania strategii repatriacji, by stymulować wzrost i zatrudnienie w Unii;
9. przypomina o związanym z cyfryzacją ryzyku zwiększenia nierównego podziału bogactwa z uwagi na pogłębiającą się przepaść cyfrową, która może podzielić społeczeństwa, państwa członkowskie i regiony na te, które są w stanie czerpać zyski ze zwiększonej wydajności cyfrowej, oraz na te, które nie są w stanie tego osiągnąć; w związku z tym wzywa Komisję oraz państwa członkowskie, by zbadały możliwe sposoby na zmniejszenie nierówności, które mogą pojawić się w wyniku automatyzacji;
10. dostrzega możliwości i wyzwania, jakie niesie ze sobą cyfryzacja przemysłu; dostrzega pozytywne efekty cyfryzacji przemysłu wynikające ze zwiększenia elastycznych form pracy, które mogą zapewnić lepszą równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, rozszerzyć możliwości wyboru dzięki telepracy, a mieszkańcom obszarów wiejskich i oddalonych umożliwić uczestnictwo w rynku pracy pod warunkiem, że dysponują oni odpowiednią infrastrukturą, co przyczynia się do wzrostu gospodarczego; dostrzega jednocześnie, że wynikająca z cyfryzacji tendencja do zwiększonej elastyczności może zwiększyć ryzyko niestabilnego i niepewnego zatrudnienia; podkreśla, że nowe formy pracy nie mogą być wykorzystywane do obchodzenia obowiązującego prawa pracy i prawa socjalnego w odniesieniu do ochrony praw pracowniczych i praw konsumenta; podkreśla, że tradycyjny przemysł i przedsiębiorstwa bazujące na platformach internetowych muszą mieć takie same warunki działania;
11. wzywa Komisję i państwa członkowskie do gromadzenia danych w celu monitorowania i oceny wpływu cyfryzacji na formy zatrudnienia i warunki pracy oraz do podjęcia potrzebnych inicjatyw w celu wyjaśnienia sytuacji prawnej osób pracujących za pośrednictwem platform internetowych, w szczególności przez dokonanie rozróżnienia między osobami samozatrudniającymi się i zatrudnionymi, i dopasowanie obowiązującego ustawodawstwa w stosownych przypadkach w celu objęcia wszystkich zatrudnionych odpowiednią ochroną prawa pracy; podkreśla, że wszyscy pracownicy mają takie same prawa socjalne zapisane w traktatach i Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, które należy chronić, w tym prawo do swobodnego przepływu, do wolności zrzeszania się, do zawierania układów zbiorowych i prawo do akcji protestacyjnej; podkreśla konieczność stworzenia odpowiedniego środowiska regulacyjnego i administracyjnego platformom internetowym, które uwzględni prawa i obowiązki wszystkich zainteresowanych stron;

12. przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej określił pojęcie „pracownika” na podstawie stosunku pracy cechującego się pewnymi kryteriami takimi jak podporządkowanie, wynagrodzenie i charakter pracy¹; wzywa do zapewnienia pewności prawa odnośnie do tego, co stanowi istotę zatrudnienia na cyfrowym rynku pracy, tak aby zapewnić przestrzeganie prawa pracy i prawa socjalnego; stwierdza, że w oparciu o zasadę pierwszeństwa faktów wszystkich pracowników platform internetowych można podzielić na pracowników zatrudnionych i osoby samozatrudnione, i niezależnie od rodzaju umowy należy ich odpowiednio sklasyfikować;
13. jest zaniepokojony znacznymi różnicami w poziomie wyposażenia pracowników w kompetencje cyfrowe w różnych państwach członkowskich i pomiędzy nimi; podkreśla potrzebę zasypania tych luk, które negatywnie wpływają na szanse rozwojowe i rynek pracy;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia, by cyfryzacja przemysłu, a w konsekwencji rozpowszechnienie się nowych form pracy nie wpłynęło negatywnie na składki na ubezpieczenia społeczne oraz by wszystkie składki były opłacane z tytułu wszystkich form zatrudnienia; zauważa, że rozwiązania cyfrowe mogą ułatwić pobór podatków oraz składek na ubezpieczenie społeczne;
15. wzywa Komisję i państwa członkowskie do regularnego angażowania partnerów społecznych przy dostosowywaniu ram prawnych do gospodarki cyfrowej; wzywa partnerów społecznych do zawierania układów zbiorowych platformami internetowymi;
16. wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły dostęp do szkoleń w zakresie umiejętności potrzebnych w XXI wieku, w szczególności umiejętności cyfrowych, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, pracy zespołowej i korzystania z dużych zbiorów danych w celu zapewnienia równego udziału wszystkich obywateli w jednolitym rynku cyfrowym; podkreśla w tym kontekście znaczenie umiejętności przekrojowych, które umożliwiają podejmowanie świadomych decyzji i rozwijanie umiejętności wykazywania inicjatywy oraz samoświadomości; podkreśla rolę pracodawców w organizacji i finansowaniu odpowiednich szkoleń pozwalających na uzupełnianie przez pracowników kwalifikacji i kompetencji cyfrowych; zwraca szczególną uwagę na pracowników na stanowiskach, które są szczególnie narażone na likwidację w związku z postępującą cyfryzacją przemysłu;
17. podkreśla znaczenie uczenia się przez całe życie wszystkich pracowników w epoce cyfrowej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia, by pracownicy, którzy tracą pracę w krótkim czasie mieli możliwość szybkiego przekwalifikowania w zakresie umiejętności cyfrowych, jeżeli wyrażą taką wolę; apeluje o modernizację systemów opieki społecznej, tak by uwzględniały organizację pracy i modele kariery występujące w dobie cyfrowej;
18. podkreśla znaczenie dostosowania systemów edukacji do potrzeb gospodarki cyfrowej, aby zapewnić studentom odpowiednią wiedzę i umiejętności; przypomina swój apel do Komisji i państw członkowskich o promowanie myślenia interdyscyplinarnego w szkołach w celu zaspokojenia rosnącego popytu na umiejętności cyfrowe i ich pochodne;

---

¹ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-596/12, pkt 17, i wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-232/09, pkt 39.

wzywa państwa członkowskie do skoncentrowania się nie tylko na podnoszeniu kwalifikacji pracowników, ale też na promowaniu nauczania nauk ścisłych, technologii, inżynierii i matematyki oraz do wzbudzania zainteresowania nimi, jak również przedsiębiorczości oraz istotnych umiejętności miękkich, od najwcześniejszych lat; podkreśla, że należy dołożyć szczególnych starań, aby przewyciężyć silne zróżnicowanie ze względu na płeć w sektorze ICT; wzywa państwa członkowskie do stworzenia z udziałem partnerów społecznych oraz instytucji oświatowych i szkoleniowych strategii rozwijania umiejętności i programów szkolenia zawodowego epoki cyfrowej,

19. zauważa, że niedopasowanie umiejętności w gospodarce cyfrowej nie polega tylko na ich braku, ale wynika również z tego, że złe warunki pracy skłaniają niektórych z najlepiej wykwalifikowanych pracowników do szukania pracy gdzie indziej oraz że przez złe zarządzanie zasobami ludzkimi umiejętności i wiedza pokolenia cyfrowego nie są w pełni wykorzystywane;
20. wyraża zadowolenie z inicjatyw podejmowanych przez Komisję w celu przewyciężenia niedoborów pracowników o wysokich kwalifikacjach, takich jak Koalicja na rzecz umiejętności cyfrowych i zatrudnienia; podkreśla, że trwałe sukcesy w tym obszarze można osiągnąć jedynie przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów, w tym partnerów społecznych, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych oraz organizacji pozarządowych;
21. podkreśla, że pracownicy nie są dodatkiem do zrobotyzowanych systemów produkcji czy platform cyfrowych, ale odgrywają ważną rolę w kształtowaniu środowiska pracy i cyfryzacji przemysłu; podkreśla w związku z tym konieczność zwiększenia ich prawa do konsultacji i udziału w sprawach przedsiębiorstwa, a także udziału partnerów społecznych na wszystkich szczeblach w celu zapewnienia sprawiedliwej transformacji cyfrowej;
22. podkreśla potrzebę zidentyfikowania i analizy zarówno pozytywnych skutków, jak i zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy wynikających z cyfryzacji przemysłu, w tym nowych zagrożeń psychologicznych i skutków interakcji między człowiekiem a maszyną, oraz podjęcia odpowiednich kroków w stosownych przypadkach; podkreśla potrzebę zaangażowania partnerów społecznych w tym kontekście; wskazuje na oddziaływanie psychologiczne i neurologiczne cyfryzacji na pracowników, ponieważ ciągła dostępność stwarza ryzyko występowania problemów ze zdrowiem psychicznym związanych z pracą, takich jak wypalenie; apeluje w związku z tym, aby pracownicy mieli prawo do „wylogowania się” po uzgodnionych godzinach pracy;
23. wzywa Komisję i jej agencje, w szczególności Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy do zbadania wpływu cyfryzacji, robotyki i sztucznej inteligencji na obciążenie umysłowe, a w stosownych przypadkach do przedstawienia zaleceń politycznych; wskazuje na wpływ, jaki ciągły nadzór z wykorzystaniem technik cyfrowych może wywierać na środowisko pracy i w odniesieniu do stresu w pracy; podkreśla w tym kontekście, że badania jasno wskazują, iż wyższa presja i nadzór nie zwiększają wydajności, lecz powodują zagrożenie dla zdrowia, błędy i wypadki¹;

---

¹ Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy: „Work-related stress and risk assessment. A European campaign on risk assessment” [Związany z pracą stres i ocena zagrożenia. Europejska kampania oceny zagrożeń]; pobrane 14 czerwca 2013 r. ze strony <https://osha.europa.eu/en/surveys-and-statistics-osh/esener>.

24. wzywa państwa członkowskie do rozpoczęcia razem z partnerami społecznymi ogólnokrajowych konsultacji na temat przyszłości pracy i cyfryzacji; uważa, że Komisja powinna odgrywać kluczową rolę w upowszechnianiu i koordynowaniu takich krajowych inicjatyw;
25. zauważa, że coraz szersze korzystanie z nowych technologii i środków łączności elektronicznej w miejscu pracy rodzi pytania dotyczące prywatności pracowników oraz nowych możliwości monitorowania i nadzoru; podkreśla w związku z tym pilną potrzebę omówienia i przygotowania lepszych ram politycznych w zakresie wykorzystywania, przetwarzania oraz przechowywania danych dotyczących pracowników, zgodnie z rozporządzeniem 2016/679, aby zapobiec naruszaniu podstawowych praw pracowniczych oraz zapewnić pracownikowi prawo dostępu do danych;
26. dostrzega potencjał cyfryzacji, jeśli chodzi o dostępność usług społecznych oraz innych usług publicznych, a także włączenie osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej mobilności do rynku pracy; w szczególności podkreśla znaczenie telepracy w tym kontekście;
27. zauważa wzrost liczby zatrudnionych przez platformy internetowe i spodziewa się, że ten typ zatrudnienia rozszerzy się na sektor przemysłowy, z uwagi na możliwość decentralizacji i elastyczność umożliwiającą przez cyfryzację; ponownie wyraża zaniepokojenie sposobem, w jaki praca dla platform internetowych jest w niektórych przypadkach wykorzystywana do obchodzenia przepisów podatkowych i praw pracowniczych, dotyczących między innymi płacy minimalnej, obowiązków w zakresie BHP, maksymalnego czasu pracy czy prawa do zabezpieczenia społecznego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania ram, które zapewnią, że osoby pracujące dla platform internetowych będą korzystały z tych samych praw jak pracownicy w tradycyjnej gospodarce oraz że zapanuje równość szans, jeśli chodzi o płacenie podatków i składki na ubezpieczenie społeczne wpłacane przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa, z myślą o ochronie długotrwałej stabilności systemów finansów publicznych i zabezpieczenia społecznego.

**INFORMACJE O PRZYJĘCIU OPINII
W KOMISJI OPINIODAWCZEJ**

Data przyjęcia	22.3.2017
Wynik głosowania końcowego	+: 43 -: 1 0: 2
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mara Bizzotto, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Lampros Fountoulis, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Adám Kósa, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Emilian Pavel, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Maria Arena, Georges Bach, Tania González Peñas, Krzysztof Hetman, Marju Lauristin, Alex Mayer, Joachim Schuster, Jasenko Selimovic, Csaba Sógor, Michaela Šojdrová, Neoklis Sylikiotis

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W KOMISJI OPINIODAWCZEJ W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO

43	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Anthea McIntyre; Jana Žitňanská
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin
GUE/NGL	Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Neoklis Sylikiotis
PPE	Georges Bach, David Casa, Krzysztof Hetman, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Thomas Mann, Marek Plura, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Michaela Šojdrová, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Ole Christensen, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Alex Mayer, Emilian Pavel, Georgi Pirinski, Maria João Rodrigues, Joachim Schuster, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog
Verts/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

1	-
NI	Lampros Fountoulis

2	0
ENF	Mara Bizzotto
GUE/NGL	João Pimenta Lopes

Objaśnienie używanych znaków

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się